

Förslag till revidering av tillämpningsregler för OPF-KR 25 och PBF

Fastställt av: Ange namn/instans

Datum: 2026-01-22

Diariernr: KSK 2026/50-02

För revidering ansvarar: Staben

För eventuell uppföljning ansvarar: Staben,

Dokumentet gäller för: Förtroendevalda i Bräcke kommun

Dokumentet gäller till och med: tillsvidare

**Bräcke
kommun**

Innehållsförteckning

Allmänt.....	3
Definitioner	3
Pensionsmyndighet	3
Ansökan om förmåner	3
Uppgiftsskyldighet	3
Blanketter	4
Pensionsinformation	4
Pensionsbestämmelser.....	4
OPF-KR	4
Omställningsstöd enligt OPF-KR	5
Aktiva omställningsinsatser enligt OPF-KR § 3	5
Ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF-KR § 4	7
OPF-KR:s regler för rätt till ekonomiskt omställningsstöd	7
OPF-KR:s regler för ekonomiskt omställningsstöd	7
Förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF § 5	9
Pensionsbestämmelser enligt OPF-KR	10
Pensions- och avgångsförmåner enligt PBF.....	11

Allmänt

Tillämpningsreglernas syfte är att precisera och underlätta tillämpningen av PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda) och OPF-KR 25 (Bestämmelser om omställningsstöd och Pension för Förtroendevalda) i Bräcke kommun. De innehåller även en sammanfattning av förmåner och villkor.

Om det skulle uppstå situationer där tillämpningsreglerna upplevs motsäga PBF eller OPF-KR 25, gäller bestämmelserna enligt respektive avtal före anvisningarna.

OPF-KR 25 benämns nedan som OPF-KR.

Definitioner

PBF och OPF-KR gäller endast förtroendevalda som avses i 4 kap 1 § kommunallagen som fullgör uppdrag i Bräcke kommun. Bestämmelserna är alltså inte tillämpliga på personer som kommunen utser till att fullgöra uppdrag hos andra juridiska personer, som till exempel bolag eller samverkansorgan.

Med fritidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar mindre än 40 procent av heltid.

Med deltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag är på deltid men omfattar mer än 40 procent av heltid.

Med heltidspolitiker avses förtroendevalda vars uppdrag omfattar heltid.

Pensionsmyndighet

Kommunstyrelsen är kommunens pensionsmyndighet och har till uppgift att tolka och tillämpa tillämpningsreglerna för OPF-KR och PBF.

Ansökan om förmåner

Ansökan om förmåner enligt PBF och OPF-KR görs hos pensionsmyndigheten. Ansökan ska vara skriftlig.

Uppgiftsskyldighet

Den förtroendevalda är skyldig att lämna de uppgifter kommunen begär och som behövs för att kunna bedöma rätten till, samt beräkna förmåner.

Utebliven uppgift enligt kommunens anvisningar medför att utbetalning inte sker eller att pågående utbetalning stoppas.

Blanketter

Blanketter för att ansöka om de olika pensions- och omställningsförmånerna finns att hämta på kommunens intranät.

Pensionsinformation

Bräcke kommun har som ambitionsnivå att erbjuda alla förtroendevalda pensionsinformationer minst en gång vid varje mandatperiod.

De förtroendevalda som innehar uppdrag på hel- och deltid erbjuds särskild information både vid uppdragets början och slut.

Förtroendevalda som har frågor om sin pension kan vända sig till kommunens pensionshandläggare.

Den förtroendevalda kan även logga in på Mina sidor på KPA och se aktuell avsättning.

Pensionsbestämmelser

Gränsdragningar mellan OPF-KR och PBF:

- En förtroendevald som i tidigare uppdrag i kommunen omfattats av PBF och återkommer i uppdrag ska även fortsättningsvis omfattas av PBF.
- Vid nytt uppdrag som förtroendevald i kommunen ska OPF-KR gälla även om hen tidigare haft uppdrag som omfattats av PBF hos annan huvudman.

OPF-KR

De förmåner som ingår i OPF-KR är:

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Pensionsbestämmelser

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension
- Familjeskydd

Varje ny mandatperiod betraktas som ett nytt tillträde av uppdrag. Det innebär att de förtroendevalda som inte har uppnått LAS-ålder¹ vid tillträdet omfattas av OPF-KR.

Omställningsstöden hanteras av kommunen som beslutar, beräknar och betalar ut dessa. Pensionsförmånerna beräknas och betalas ut av kommunens pensionsadministratör efter begäran från kommunen.

Omställningsstöd enligt OPF-KR

Omställningsstöden ska ses som tidsbegränsade stöd, vars syfte är att underlätta övergången till annat arbete och försörjning, när en förtroendevald lämnar sitt uppdrag.

Aktiva omställningsinsatser och ekonomiska omställningsstöd kan kombineras med varandra och utnyttjas samtidigt.

När uppdragstidens längd beräknas för att bedöma rätten till de olika omställningsförmånerna, ska även tid för föräldraledighet och ledighet för sjukdom och liknande, räknas som uppdragstid.

En förtroendevald har inte rätt att tillgodoräkna sig tid för omställningsstödet från uppdrag hos annan huvudman.

Aktiva omställningsinsatser enligt OPF-KR § 3

OPF-KR:s regler för rätt till aktiva omställningsinsatser

Den förtroendevalda:

- har uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i kommunen.
- har minst fyra års sammanhängd uppdragstid på 40 procent eller mer i kommunen.
- har inte uppnått riktåldern.²

¹ Uppnådd LAS-ålder är åldersgränsen för rätten att själv kvarstå i anställning (69 år from 2023)

² En så kallad riktålder är en pensionsålder som tar hänsyn till den ökande medellivslängden i Sverige. Riktåldern kommer att styra vid vilken ålder man kan få de olika delarna inom den allmänna pensionen. Den lägsta åldern för att ta ut allmän pension blir tre år före riktåldern, det vill säga tidigast från 64 års ålder när riktåldern är 67 år.

Aktiva omställningsinsatser i kommunen:

- Förtroendevalda ska erbjudas möjlighet till aktiva omställningsinsatser på liknande sätt och i liknande omfattning som gäller för anställda i Bräcke kommun.
- Riktvärdet avseende kostnadsramen för en individuell omställningsinsats uppgår till ett prisbasbelopp.
- Insatserna ska ha påbörjats inom tolv månader efter avgång och kan som längst pågå i ett år efter det att uppdraget har upphört.
- Aktiva omställningsinsatser, ska göras utifrån individuella förutsättningar och behov och kan bestå av till exempel rådgivningsinsatser eller kompletterande utbildning.

Ansökan

- Den förtroendevalda ska ansöka om aktiv omställningsinsats senast tre månader efter avgången från uppdraget. Ansökan lämnas till kommunens pensionshandläggare för beredning.
- Pensionsmyndigheten kan i särskilda fall, till exempel vid arbetslöshet efter kortvarig anställning inom tolv månadersperioden, bevilja undantag från denna tidsgräns.
- Den förtroendevalda anger själv, i den mån det är möjligt, vilken typ av aktiv omställningsinsats som önskas och uppskattad kostnad för denna.

Beslut

- I de fall den förtroendevalde inte har angivit önskad aktiv insats anvisar kommunen en utförare för att ta fram förslag på aktiva omställningsinsatser.
- Insatser beviljas av personalchef.

Styrkande av deltagande

Den förtroendevalde ska på begäran styrka att hen deltagit i aktivitet som kommunen bekostat.

Information

- Kommunens pensionshandläggare ska informera om reglerna för aktiva omställningsinsatser i samband med att en förtroendevald med rätt till sådant stöd avgår från uppdraget.

Ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF-KR § 4

OPF-KR:s regler för rätt till ekonomiskt omställningsstöd

- Rätt till ekonomiskt omställningsstöd har den som vid avgången:
- har uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i kommunen.
- har minst ett års sammanhängande uppdragstid på 40 procent eller mer i kommunen.
- inte har uppnått LAS-åldern.

OPF-KR:s regler för ekonomiskt omställningsstöd

- Varje fullgjort år i uppdraget ger rätt till tre månaders ekonomiskt omställningsstöd.
- Maximal utbetalningstid är tre år.
- Utbetalningarna kan ske som längst till och med månaden innan den förtroendevalda uppnått LAS-åldern.
- Ekonomiskt omställningsstöd beräknas och utbetalas av kommunen.
- Det utbetalade beloppet är preliminärt och avräkning kan komma att ske vid senare utbetalningstillfälle.
- Den tidsperiod som den förtroendevalda har rätt till ekonomiskt omställningsstöd börjar löpa den första i månaden efter avgången från det uppdrag som gett rätt till förmånen. Uttaget kan inte skjutas upp.
- Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag i särskilda fall i samband med sjukdom.

Ansökan

- Den förtroendevalda ska ansöka om aktiv omställningsinsats senast tre månader efter avgången från uppdraget. Retroaktiv utbetalning sker från första dagen.
- Vid senare ansökan beviljas omställningsstödet från ansökningstillfället, utan retroaktivitet.

Beslut

- Pensionsmyndigheten fattar beslut om ekonomiskt omställningsstöd i varje enskilt fall.

- Ekonomiskt omställningsstöd, enligt OPF-KR § 4, ska samordnas med förvärvsinkomster även under första utbetalningsåret. Samordningen ska ske enligt samma regler som gäller för utbetalningsår två och tre.
- Vid samordning av ekonomiskt omställningsstöd som beviljats deltidssysselsatt förtroendevald ska hänsyn tas till detta. Samordning sker enligt kontantprincipen, det vill säga utifrån tidpunkten då samordningsbar inkomst betalats ut, inte när den tjänats in.
- Den förtroendevalda ska från och med den trettonde månaden med ekonomiskt omställningsstöd lämna inkomstuppgift. Detta ska göras till kommunens pensionshandläggare på anvisat sätt senast den 10:e i månaden efter det att inkomsten betalats ut. Inkomstuppgift ska lämnas även de månader då förvärvsinkomsten är noll kronor.
- Föräldraledighet och sjukdom bedöms inte bryta uppdragstiden vid en eventuell bedömning om den varit sammanhängande.
- Inlämnad inkomstuppgift är en förutsättning för att ekonomiskt omställningsstöd ska betalas ut. Om inkomstuppgift inte har lämnats in, sker ingen utbetalning förrän inkomstuppgiften har kommit kommunen tillhanda.

Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning

- Egen aktivitet i syfte att hitta annan försörjning krävs från första dagen med ekonomiskt omställningsstöd.
- Pensionsmyndigheten kan för en viss period bevilja undantag från kravet på egen aktivitet om kravet i det enskilda fallet framstår som oskäligt, till exempel om den förtroendevalda är arbetsoförmögen på grund av sjukdom.
- Om den förtroendevalda inte uppfyller kraven på egen aktivitet, kan hen bli skyldig att återbetala hela eller delar av det utbetalda omställningsstödet. Beslut om återbetalning fattas av pensionsmyndigheten.

För att ha rätt till ekonomiskt omställningsstöd krävs att den förtroendevalda antingen:

- är inskriven på Arbetsförmedlingen.
- har nytt jobb.
- har nytt förtroendeuppdrag enligt 4 kap 1 § kommunallagen hos annan huvudman.
- bedriver studier som berättigar till ledighet enligt studieledighetslagen.

Den egna aktiviteten skall styrkas i form av intyg eller annat underlag i form av:

- aktivitetsplan från Arbetsförmedlingen.
- studieintyg gällande studier.
- anställningsavtal för ett nytt jobb.
- intyg vid annat uppdrag.

Minskning eller indragning av ekonomiskt omställningsstöd

- Om den förtroendevalda under tiden med ekonomiskt omställningsstöd utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller får annan ersättning än förvärvsinkomst, kan pensionsmyndigheten besluta att minska det ekonomiska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som kan anses vara skälig.
- Kommunfullmäktige kan också helt dra in det ekonomiska omställningsstödet om den förtroendevalda skilts från förtroendeuppdraget i Bräcke kommun med stöd av 4 kap 9 § kommunallagen, eller dömts för brott av sådan allvarlig art att det är sannolikt att den förtroendevalda skulle ha skiljts från uppdraget om hen fortfarande innehaft det.

Information

- Kommunens pensionshandläggare ska informera om reglerna som gäller för ekonomiskt omställningsstöd i samband med att en förtroendevald med rätt till sådant stöd avgår från uppdraget.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt OPF § 5

OPF-KR:s regler för rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd har den som vid avgången:

- har uppdrag på sammanlagt minst 40 procent i kommunen.
- har minst åtta års sammanhängande uppdragstid på 40 procent eller mer i kommunen.
- inte har uppnått riktåldern.

OPF-KR:s regler för förlängt ekonomiskt omställningsstöd

- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan betalas ut tidigast från den månad när uttag av allmänpension³ är möjlig och endast i direkt anslutning till att det ekonomiska omställningsstödet upphör.
- Den förtroendevalda ska ansöka om förlängt ekonomiskt omställningsstöd senast två månader innan rätten till förlängt ekonomiskt omställningsstöd inträder.
- För fortsatt utbetalning efter en beviljad period (max 12 månader) med förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs förnyad ansökan senast en månad innan den nya utbetalningsperioden ska påbörjas.
- I övrigt gäller samma regler som för ekonomiskt omställningsstöd.

Pensionsbestämmelser enligt OPF-KR

Med rätt till egenpension på grund av anställning avses egenpension enligt PA-KL eller andra motsvarande äldre kommunala pensionsbestämmelser från anställning i Bräcke kommun.

Utökat uppdrag under mandatperioden efter uppnådd LAS-ålder

Om en förtroendevald får utökat uppdrag efter uppnådd LAS-ålder under den mandatperiod hen uppnår LAS-åldern, räknas hela det nya arvudet som pensionsgrundande mandatperioden ut.

Små pensionsavgifter

Om pensionsavgiften för ett kalenderår är mindre än 1,5 procent av inkomstbasbeloppet, betalas avgiften ut kontant året efter intjänandet i stället för att sättas av till en pensionsbehållning. **Ersättningen betalas inte ut om beloppet understiger 250 kronor avseende ett kalenderår.**

^{3 3} En så kallad riktålder är en pensionsålder som tar hänsyn till den ökande medellivslängden i Sverige. Riktåldern kommer att styra vid vilken ålder man kan få de olika delarna inom den allmänna pensionen. Den lägsta åldern för att ta ut allmän pension blir tre år före riktåldern, det vill säga tidigast från 64 års ålder när riktåldern är 67 år.

Ansökan

Den förtroendevalda ska ansöka hos kommunen om utbetalning av ålderspension senast tre månader före önskad utbetalning.

Efterlevandeskydd*Ansökan om att ta bort efterlevandeskydd*

Förtroendevald har möjlighet att, inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas, välja att ta bort efterlevandeskyddet. Det valet skall göras skriftligt i samband med ansökan.

Ansökan om utbetalning av efterlevandeskydd

I händelse av den förtroendevaldas dödsfall ska efterlevande ansöka hos kommunen om utbetalning av efterlevandeskydd. Ansökan ska ske senast tre månader efter inträffat dödsfall. Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag från denna tidsgräns.

Sjukpension

Den förtroendevalda ska ansöka hos kommunen om utbetalning av sjukpension senast tre månader efter beviljad sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten kan i särskilda fall bevilja undantag från denna tidsgräns.

Familjeskydd

I händelse av den förtroendevaldas dödsfall ska efterlevande ansöka hos kommunen om utbetalning av familjeskydd/efterlevandepension. Ansökan ska ske senast tre månader efter inträffat dödsfall. Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag från denna tidsgräns.

Pensions- och avgångsförmåner enligt PBF

PBF gäller för förtroendevalda som tillträtt uppdrag före valet 2014 och har sammanlagda uppdrag på minst 40 procent i kommunen.

De förmåner som ingår i PBF är:

Egenpension

- Ålderspension
- Visstidspension
- Sjukpension

Efterlevandepension

- Efterlevandepension till vuxen
- Kompletterande änkepension
- Barnpension

Livränta

Avgångsersättning

Avgångsersättning beräknas och betalas ut av kommunen.

Pensionsförmånerna beräknas och betalas ut av kommunens pensionsadministratör efter begäran från kommunen.

Ålderspension

Samordningsbestämmelser

Vid nettofixering av ålderspension för deltidspolitiker ska hänsyn tas till uppdragets omfattning vid samordning med allmän pension. Uttag av ålderspension PBF kan ske från 65 års ålder. I linje med SKR:S rekommendation kommer ingen samordning att ske mellan 65 år och uppnådd riktålder.

Ansökan

Den förtroendevalda ska ansöka hos kommunen om utbetalning av ålderspension senast tre månader före önskad utbetalning.

Sjukpension

Den förtroendevalda ska ansöka hos kommunen om utbetalning av sjukpension senast tre månader efter beviljad sjuk- eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten kan i särskilda fall bevilja undantag från denna tidsgräns.

Visstidspension

Samordning

Vid samordning av visstidspension som beviljats deltidssysselsatt förtroendevald ska i normalfallet hänsyn tas till deltidssysselsättningen.

Retroaktiv utbetalning

Maximalt tre månaders visstidspension kan betalas ut retroaktivt, räknat från ansökningstillfället.

Efterlevandepension

I händelse av den förtroendevaldas dödsfall ska efterlevande ansöka hos kommunen om utbetalning av efterlevandepension. Ansökan ska ske senast tre månader efter inträffat dödsfall. Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag från denna tidsgräns.

Livränta

Den förtroendevalda ska ansöka hos kommunen om utbetalning av livränta senast tre månader före önskad utbetalning. Samma sak gäller för den förtroendevalda som önskar få sin ålderspension omvandlad till en livränta.

Avgångsersättning

Avgångsersättning beräknas och utbetalas av kommunen. Det utbetalade beloppet är preliminärt och avräkning kan komma att ske vid senare utbetalningstillfälle.

Den tidsperiod som den förtroendevalda har rätt till avgångsersättning börjar löpa den första i månaden efter avgången från det uppdrag som gett rätt till förmånen. Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag i särskilda fall i samband med sjukdom.

Samordning

Vid samordning av avgångsersättning som beviljats deltidssysselsatt förtroendevald ska i normalfallet hänsyn tas till detta. Samordning sker enligt kontantprincipen, det vill säga utifrån tidpunkten då samordningsbar inkomst betalats ut, inte när den tjänats in.

Den förtroendevalda ska varje månad med avgångsersättning lämna inkomst-uppgift. Detta ska göras till kommunens personalavdelning på anvisat sätt senast den 10:e i månaden efter det att inkomsten betalats ut. Inkomstuppgift ska lämnas även de månader då förvärvsinkomsten är noll kronor.

Inlämnad inkomstuppgift är en förutsättning för att avgångsersättning ska betalas ut. Om inkomstuppgift inte har lämnats in, sker ingen utbetalning förrän inkomstuppgiften har kommit kommunen tillhanda.

Retroaktiv utbetalning

Maximalt tre månaders avgångsersättning kan betalas ut retroaktivt, räknat från ansökningstillfället.